

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE nr
24/1988-89 med anledning av ltl
Barbro Sundbacks m.fl. hemställnings-
motion till landskapsstyrelsen om ut-
redning av PCB-halten i modersmjölk.

Landstinget har den 18 november 1988 inbegärt lagutskottets yttrande över motionen. Utskottet, som hört landskapsläkaren Birger Ch.Sandell, får härmed vördsamt anföra följande.

I motionen hänvisas till en avhandling som behandlar PCB-halten i modersmjölk hos finländska kvinnor. I avhandlingen anges bl.a. att de högsta uppmätta halterna fanns hos kvinnor bosatta på Åland. Motionärerna efterlyser därför en utredning om omfattningen av och orsakerna till detta förhållande.

Källorna till PCB-utsläpp är numera rätt väl kartlagda. Orsakerna är bl.a. blekning av cellulosa, förbränning av avfall vid för låga temperaturer samt, framför allt tidigare, behandling med växt- och träskyddsmedel. Genom lagstiftning och andra åtgärder har utsläppen på senare tid nedbringats och hanteringen gjorts säkrare. Genom utsläpp i luft och vatten förs dock fortfarande PCB ut i näringskedjorna.

Med moderna mätmetoder kan man numera ganska väl mäta PCB-mängden i olika organismer. Däremot saknas fortfarande, enligt vad utskottet inhämtat, vetenskapligt klarlagda belägg för vilka PCB-halter som medför skadliga eller hälsovådliga effekter på människor och djur. Eventuellt kan PCB-föreningarnas effekter förstärkas av andra miljöfaktorer. Forskning bedrivs även inom detta område. Den undersökning som motionärerna hänvisar till omfattade endast två åländska mödrar. På basen av en så liten undersökningspopulation kan statistiskt signifikanta slutsatser inte dras även om det är ovedersägligt att halter av PCB allmänt påträffas i modersmjölk. Problemet bör därför givetvis ägnas fortsatt uppmärksamhet.

Landstinget anvisade vid behandlingen av årsstaten för 1989 under anslaget för Ålands högskolas forsknings- och projektstipendier medel till en undersökning för att klarlägga omfattningen av och orsakerna till PCB-halten i modersmjölken hos åländska kvinnor (fin.mot.nr 43/1988-89 och Fu bet.nr 5/1988-89). Anslaget har tillsvidare inte utnyttjats. Utskottet har erfarit att en separat åländsk undersökning i ämnet kan vara problematisk att genomföra, delvis på grund av krävande

och dyra analysmetoder och delvis för att man på den nivå forskningen f.n. befinner sig har svårt att dra relevanta slutsatser av effekten av påvisade PCB-förekomster. Detta hindrar dock inte att de anvisade medlen kommer till användning, eventuellt i anslutning till något större forskningsprojekt på nationell eller nordisk nivå.

Utskottet finner det angeläget att påpeka att de positiva verkningarna av amning av spädbarn klart anses överväga de risker eventuella PCB-förekomster i modersmjölken kan medföra. I mödra- och barnrådgivningen bör man dock självfallet upplysa om hur man genom diet och övrig livsföring minimerar riskerna att utsättas för påverkan av PCB-föreningar.

Enligt utskottets åsikt bör landskapsstyrelsen följa utvecklingen inom forskningen rörande PCB-halternas hälsoeffekter. De medel landstinget redan ställt till förfogande kan utnyttjas inom ett större forskningsprojekt eller separat. Det finns å andra sidan ingen anledning att vidta sådana åtgärder som bidrar till att skapa omotiverad oro eller en negativ inställning till amning bland mödrarna.

Eftersom medel redan anvisats för det i motionen åsyftade ändamålet och landskapsstyrelsen är medveten om problematiken anser utskottet att en hemställan för närvarande inte är påkallad.

Med hänvisning till det anförda får utskottet vördsamt föreslå

att Landstinget måtte förkasta hemställningsmotion nr 20/1988-89.

Mariehamn den 23 maj 1989

På lagutskottets vägnar:

Gunnevi Nordman

ordförande

Lars Ingmar Johansson

sekreterare

Närvarande vid ärendets avgörande behandling: ordföranden Nordman, viceordföranden Jan-Erik Lindfors, ledamöterna Christer Jansson och Karlsson samt ersättaren Sven-Olof Lindfors.